

Verenigingsmanagement 1.0

Een stand van zaken over wat leeft op internet inzake verenigingsmanagement in Vlaanderen

Vanuit 2Mpact zijn we inmiddels al 10 jaar actief op het vlak van internet en meer en meer richten we onze diensten naar verenigingen, en sectororganisaties in het bijzonder.

Om onze internetdiensten beter op de concrete behoeften te kunnen afstemmen besloot ik me ook meer te verdiepen in hoe organisaties en vooral sectororganisaties in mekaar zitten. Mijn betrokkenheid bij de organisaties die we vanuit 2Mpact bedienen, verschoof van louter uitvoerend naar strategisch aansturend. De focus bleef en blijft nog altijd: hoe kan internet hierbij op een efficiënte manier aangewend worden?

Een eerste wapenfeit was een lezing voor enkele sectororganisaties over het gebruik van internet. De White-paper die ik hiervoor schreef, werd in de zomer van 2009 aangevuld met een desktop-oefening rond het gebruik van internet door 400 sectororganisaties, en dat naar analogie met een gelijkaardige Nederlandse internetscan.

Ongeveer terzelfdertijd richtte ik de LinkedIn Group Belgische Verenigingsmanagers op en nam op mij het engagement om er periodiek berichten te plaatsen over verenigingsmanagement. Al vlug bracht Google me bij Nederlandse en Angel-Saksische websites. Ondertussen volg ik dagelijks meer dan 100 websites, blogs en twitteraccounts die met verenigingsmanagement te maken hebben. En laat me jammer genoeg moeten meedelen dat er geen enkele Vlaamse bron tussen zit.

De donkere winteravonden rond kerst en nieuw deden me overigens besluiten om een en ander meer gestructureerd te gaan opvolgen. Het project "The Future of Associations in an Internet-enabled World" was geboren en kreeg vorm als blog. Het opzet ervan is eenvoudig: een jaar lang onderzoeken of en zo ja in welke mate internet verenigingen zoals we die op vandaag kennen zou kunnen vervangen, minstens doen wijzigen. Anderhalve maand later, met 30 gepubliceerde posts, en lijsten met ideeën voor content, besef ik hoe veel waardevolle informatie er buiten onze landsgrenzen te vinden is, en dat een jaar wellicht te kort zal zijn.

Naast mijn eerder anonieme verkenningronde probeerde ik ook wat frontaler in te breken in de wereld van verenigingsmanagement. Ik maakte me lid van enkele Nederlandse LinkedIn groepen, abonneerde me op het tijdschrift VM van de Nederlandse Verenigingsprofessionals en werd lid van ESAE (European Society of Associations Executives). Ik werd aangestoken door interessante blogs en liet wat commentaren achter, onder meer op Acronym, de toonaangevende Amerikaans blog over Association Management, wat me de vraag opleverde als buitenlandse gastblogger op te treden - een eer die ik met Vlaamse bescheidenheid alsnog heb afgeblokt. En binnenkort komt er een interview met mij in het tijdschrift Associations Now van ASAE (het gereputeerde American Society of Association Executives) & the Center for Association Leadership, omdat men graag wil weten hoe wij dit hier aanpakken.

Tot slot kreeg ik zin om iets 'fysisch' te doen met de inmiddels ruim 70 leden van mijn LinkedIn Group en verkreeg ik van beursorganisator EasyFairs een 'time slot' en vip-behandeling voor een causerie op EMIF Brussels 2010, de vakbeurs voor de meeting en association industry, waar ook een internationaal seminarprogramma plaatsvindt (georganiseerd door o.m. ASAE en ESAE).

Kortom, een boeiend traject dat mijn interesse voor verenigingen alleen maar deed toenemen. In die mate dat ik de kennis die ik erover heb verworven graag wil delen en, meer nog, wil aanwenden om er meer mee te doen, met het oog op het verbeteren van wat hier in Vlaanderen op het vlak van verenigingsmanagement gebeurt.

De wat lange inleiding brengt me dan toch naadloos tot enkele belangrijke eerste vaststellingen. Ik hoop dat die in de komende maanden verder verfijnd en bijgestuurd kunnen worden.

1. Het verenigingsleven

België/Vlaanderen telt niet alleen heel veel verenigingen, maar die zijn bovendien heel divers. Zowel in omvang, van leden als van staff, maar ook de manier waarop ze opereren is heel verschillend. Dat heeft uiteraard te maken met verschillende factoren, zoals bijvoorbeeld de juridische context waarbinnen bepaalde organisaties moeten werken. Uiteraard ook economische factoren, om het maar niet over de crisis te hebben.

En onze Vlaamse mentaliteit speelt parten. Hoewel veel organisaties zich heel wat moeite getroosten om professioneel te werken, blijft de organisatiegraad bij een aantal steken op het niveau van een noodzakelijke bijkomstigheids. Vrijwilligerswerk, ongestructureerd werken, een gebrek aan focus en visie zijn dan niet zozeer intentionele karakteristieken, maar eerder het logische gevolg van de kleinschaligheid van de sector waarmee organisaties soms te kampen hebben. Een vereniging van 50 leden kan zich geen staff van vier mensen permitteren.

2. Het professionele kader rond de verenigingen

De omkadering van verenigingsmanagement is zo goed als onbestaande. Ik heb tot nu toe geen informatie gevonden over specifieke opleidingen van verenigingsprofessionals, noch in het reguliere dagonderwijs, noch via korte of lange aanvullende opleidingen. Een aantal organisaties geven brede opleidingen voor ngo's, non-profits of zorginstellingen, maar die zijn eerder gericht op de uitvoering van administratieve taken dan op skills die met strategie, communicatie, representatie en belangenbehartiging te maken hebben. Een beroepscompetentieprofiel zoals VPN dat heeft, of een Academie voor Verenigingsmanagement is er niet.

In de praktijk stel ik vast dat heel wat organisaties hun actieve medewerkers halen uit – met alle respect voor hun inzet – gepensioneerde leden of arbeidsactieve leden die de job erbij moeten nemen. Er is trouwens een opvallend verschil met de Nederlandse en Angelsaksische aanpak, waar de scheiding tussen bestuur dat vooral een strategische aansturende rol heeft en

het uitvoerende bureau heilig is. Bij ons gebeurt heel wat uitvoerend werk door de bestuurders zelf. Maar ook hier speelt uiteraard de schaalgrootte een rol.

Los van de interne werking van verenigingen, stel ik ook vast dat er weinig of geen 'leveranciers' van gespecialiseerde diensten zijn. Naast enkele filialen van grote buitenlandse AMC's (Association Management Companies) die zich in Brussel vooral ten dienste stellen van de vele Europese/internationale verenigingen, zijn er maar enkele bedrijven die zich specifiek op de markt van verenigingsmanagement begeven. Voor wat juridische aspecten met betrekking tot de meest gebruikelijke vorm van verenigingen, nl. de vzw, betreft is er het Vlaams Studie- en Documentatiecentrum voor vzw's in Wevelgem.

Op het vlak van samenwerking tussen organisaties en/of de verenigingsprofessionals stel ik vast dat er hier en daar informeel overleg is, en dat er soms ook wel eens een studiedag georganiseerd wordt zoals de Dag van de beroepsvereniging maar een vereniging van professionals zoals VPN, ESAE of ASAE is er bij ons niet. Misschien kan deze tekst daar mensen voor warm maken.

Je zou verwachten dat de overheid mee helpt de communicatie te kanaliseren tussen haar administraties en de verenigingen, maar met uitzondering van de grote gevestigde structuren (adviesraden waarin meestal de grote multidisciplinaire organisaties vertegenwoordigd zijn) zijn er weinig aanknopingspunten voor verenigingen te vinden. In de praktijk merk je dat de verenigingen zelf maar hun weg zoeken naar de actoren die ze belangrijk achten.

3. Internet en verenigingen

Het is herhaling, maar wat kan internet voor verenigingen betekenen? Het is niet zomaar een stokpaardje, het is het resultaat van ermee bezig te zijn, te zien hoe verenigingen er geen vat op krijgen, er meer van verwachten dan haalbaar is, er zich de haren voor uit het hoofd trekken. En dan heb ik het nog niet over de 'nieuwe' dingen zoals social media, maar over zichtbaarheid op het net – het hebben van een website zonder besoiignes. En communicatie

via internet: hoe krijg je de leden zover dat ze willen inloggen op het ledenextranet om het verslag van de laatste bestuursvergadering te lezen?

Social media – niet op de manier zoals we het kennen van de haat- en fanpagina's op Facebook – maar waarbij internettechnologie gebruikt wordt om een zinvol sociaal weefsel tussen leden te bouwen of om breaking news te capteren en te verspreiden, of om beroep te doen op de gezamenlijke intelligentie van de leden (zog. crowd-sourcing), dat soort social media vinden we maar amper terug. Ik plan hierover binnen afzienbare tijd een apart onderzoek te doen in het kader van TFOA.

En dat is nog niet alles: we moeten het nog hebben over autoritatieve content, intelligente data, het belang van de lokale geografische context, de impact van mobiele technologie enz. Als ik kijk wat hierover in de VS leeft, staan er nog opwindende evoluties te wachten voor onze verenigingen.

Maar voor nu, wens ik alleen te eindigen met een oproep aan al wie dit leest om collega-verenigingsprofessionals te betrekken bij de discussies over de toekomst van verenigingen. Verwijs hen naar de LinkedIn Group Belgische Verenigingsmanagers, zodat we met zijn allen samen verder kunnen werken rond deze boeiende problematiek. Heb je bedenkingen bij mijn analyse of aanvulling dan verneem ik dat heel graag. Hope to hear from you !

Marc Mestdagh (10/02/2010)
marc.mestdagh@2Mpact.be

Enkele links:

LinkedIn Group Belgische Verenigingsmanagers:
<http://www.verenigingsmanagers.be>

Sectorlink:
<http://www.sectorlink.be>

TFOA:
<http://www.tfoa.be>

Verenigingsprofessionals Nederland:
<http://www.verenigingsprofessionals.nl>

ESAE:
<http://www.esae.org>

ASAE:
<http://www.asaecenter.org>

© 2010 2Mpact
Kortrijksesteenweg 1007 - B-9000 Gent
Tel. 09 233 48 66 - Fax 09 233 51 19
info@2mpact.be - www.2mpact.be